

Correctievoorschrift Statistiek KW/MBW#2 dd 7-10-2019

Vraagstuk 1 (28 punten)

Onderdeel a (7 punten):

- 2 punten: $\langle \bar{x} - z_{1-0,5\alpha} \frac{\sigma}{\sqrt{n}}; \bar{x} + z_{1-0,5\alpha} \frac{\sigma}{\sqrt{n}} \rangle$
2 punten: $n = 7; \bar{x} = 500,5714286; \sigma = 6$
2 punten: $z_{0,95} = \text{invNorm}(.95) = 1,644853626$
1 punt: $< 496,8413; 504,3016 >$

Onderdeel b (6 punten):

- 2 punten: $n \geq \frac{z^2 \cdot \sigma^2}{a^2}$
2 punten: $a = 2,5$
2 punten: $n \geq 15,5839$; kies $n = 16$

Onderdeel c (9 punten):

- 3 punten: toetsingsgrootheid $= \bar{x} \sim N(\mu = 505; \sigma = \frac{6}{\sqrt{7}} = 2,2678)$, met $\bar{x} = 500,5714$
3 punten: $Z = < \leftarrow ; g >$, met $g = \text{invNorm}(.05, 505, 2.2678) = 501,2698$
3 punten: $\bar{x} = 500,5714 \in Z$; verwerp H_0

Onderdeel d (6 punten):

- 3 punten: p-waarde $= P(\bar{x} \leq 500,5714 \mid \mu = 505)$, met $\bar{x} \sim N(\mu = 505; \sigma = \frac{6}{\sqrt{7}} = 2,2678) = 0,0254$
3 punten: $p \leq \alpha = 0,05$; dus verwerp H_0

Vraagstuk 2 (22 punten)

Onderdeel a (13 punten):

- 3 punten: H_0 : geen samenhang; H_1 : wel samenhang
2 punten: $e_{1,1} = 13,5; e_{1,2} = 15; e_{1,3} = 11,5; e_{2,1} = 5,1; e_{2,2} = 5,6; e_{2,3} = 4,3; e_{3,1} = 8,4; e_{3,2} = 9,4; e_{3,3} = 7,2$
 $\chi^2 = 3,8660$
4 punten: $Z = < g_{2*2=4; 0,95} = 9,49 ; \rightarrow >$
1 punt: $\chi^2 \notin Z$; H_0 niet verwerpen; er is dus sprake van samenhang
3 punten: omdat $e < 5$, rijen 1 en 2 samenvoegen; $\chi^2 = 3,6984$; $Z = < 5,99 ; \rightarrow >$; verwerp H_0 niet; óf:
omdat $e < 5$, kolommen 2 en 3 samenvoegen; $\chi^2 = 3,0748$; $Z = < 5,99 ; \rightarrow >$; verwerp H_0 niet

Onderdeel b (9 punten):

- 2 punten: H_0 : representatief; H_1 : niet representatief
3 punten: $e_1 = 40; e_2 = 13,3; e_3 = 26,7 ; \chi^2 = 0,3255$
3 punten: $Z = < g_{2; 0,95} = 5,99 ; \rightarrow >$
1 punt: $\chi^2 \notin Z$; H_0 niet verwerpen; er is dus sprake van representativiteit

Vraagstuk 3 (28 punten)

Onderdeel a (8 punten):

- 2 punten: $< \frac{\sum (x_i - \bar{x})^2}{g_{n-1; 1-0,5\alpha}} ; \frac{\sum (x_i - \bar{x})^2}{g_{n-1; 0,5\alpha}} >$
2 punten: som van de kwadratische afwijkingen = 109830,4712

of:

2 punten: $< \frac{(n-1) * s^2}{g_{n-1; 1-0,5\alpha}} ; \frac{(n-1) * s^2}{g_{n-1; 0,5\alpha}} >$

2 punten: $n = 9$ en $s = 117,17$

3 punten: $g_{8; 0,025} = 2,18; g_{8; 0,975} = 17,53$

1 punt: $< 6265,2864; 50380,9501 >$

Onderdeel b (8 punten):

2 punten: H_0 : varianties zijn gelijk en H_1 : varianties zijn verschillend

2 punten: $f \sim F(df_1 = 8; df_2 = 10)$, met $f = \frac{s_x^2}{s_y^2} = \frac{117,17^2}{144,95^2} = 0,6534$ (mits H_0 waar)

3 punten: $Z = < \leftarrow ; \frac{1}{4,30} = 0,23 > \cup < 3,85 ; \rightarrow >$

1 punt: omdat $f \notin Z$, verwerpen we H_0 niet; dus varianties zijn gelijk

Onderdeel c (9 punten):

2 punten: $H_0: \mu_x = \mu_y$ en $H_1: \mu_x > \mu_y$

3 punten: $t \sim t(df = 18)$, met $t = \frac{(\bar{x} - \bar{y}) - (\mu_x - \mu_y)}{\sqrt{(\frac{1}{n} + \frac{1}{m}) s_p^2}} = \frac{264,52}{59,9228363} = 4,4143$ (mits H_0 waar)

3 punten: $Z = < t_{18; 0,95} = 1,734 ; \rightarrow >$

1 punt: $t \in Z$; dus H_0 verwerpen; mannen scoren hoger

alternatief:

2 punten: $H_0: \mu_x = \mu_y$ en $H_1: \mu_x > \mu_y$

5 punten: $Z = < s_v * t_{18; 0,95} = 59,9228363 * 1,734 = 103,9062 ; \rightarrow >$

2 punten: $v = 264,52 \in Z$; dus H_0 verwerpen; mannen scoren hoger

opmerkingen: max. 4 punten: bij gebruik Z-toets
max. 6 punten: bij gebruik “separate variance”

Onderdeel d (3 punten):

3 punten: $v > s_v * t_{18; 0,95} = 59,9228363 * 1,734 = 103,9062$

Vraagstuk 4 (22 punten)

Onderdeel a (5 punten):

5 punten: $r = 0,8385$ (m.b.v. GRM)
Eventueel: $r = (2450 - 6 \cdot 16 \cdot 24) / \sqrt{((1822 - 6 \cdot 16^2) \cdot (3562 - 6 \cdot 24^2))} = 146 / \sqrt{(286 \cdot 106)} = 0,8385$

Onderdeel b (8 punten):

5 punten: $y = 15,83216783 + 0,5104895105x$ (m.b.v. GRM)

3 punten: bij $x = 15$ hoort een voorspelling ter grootte van 23,4895

Onderdeel c (9 punten):

1 punt: H_0 : geen verschil in verkoop en H_1 : stijging van de verkoop

3 punten: toetsingsgrootte is $t \sim t(df = 5)$, met $t = \frac{8-0}{\sqrt{\frac{4,472135955^2}{6}}} = 4,38178046$

3 punten: $Z = < t_{5; 0,95} = 2,015 ; \rightarrow >$

2 punten: $t = 4,3818 \in Z$; H_0 verwerpen; er is dus sprake van een stijging